

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 327(477:44)(091)

DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2020.5/01>**Дутчак Г.О.**

Національна академія державного управління при Президентіві України

Воронько Л.О.

Національна академія державного управління при Президентіві України

ПЕРЕДУМОВИ ЗАРОДЖЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І ФРАНЦІЄЮ: ПОГЛЯД У МИНУЛЕ КРІЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНОСТІ

У статті зазначено, що історія українсько-французьких взаємин бере початок з 1051 р., однак ваговим у зародженні відносин між Україною і Францією є період 1917–1920 рр. Автори роблять спробу розглянути передумови зародження дипломатичних відносин між Україною і Францією в контексті розбудови української державності, спираючись на погляди М. Грушевського, Д. Донцова, Д. Дорошенка і водночас проводячи паралелі із сучасністю. Зауважено, що з огляду на причини та фактори передумови зародження дипломатичних відносин між Францією та Україною були складними. Насамперед далось взнаки те, що коли Франція вже мала свій державний устрій, то в Україні тільки зароджувалися основи держави. Великі труднощі щодо співробітництва двох держав викликали проблеми внутрішнього характеру в контексті розбудови української державності, й французькій стороні доводилося докладати зусиль для налагодження двосторонніх відносин. Зокрема, згадується роль прем'єр-міністра Французької Республіки Р. Пуанкаре у справі Київського центру дій.

Наголошено, що уроки історії змушують не тільки замислитися над ситуацією, що нині склалася в Україні, а й рішуче діяти. Сьогодні, як це не парадоксально звучить, Україні необхідно дивитися в минуле, щоб будувати майбутнє, узявши до уваги, зокрема, приклад європейських держав – Франції й Німеччини, які розпочали діалог і запровадили регулярні зустрічі протягом 1948–1959 рр. для розроблення методики, яка дає змогу позбавитися в корені думки про ототожнення сусіда з ворогом. Акцентовано увагу на тому, що необхідно розпочати інноваційні переговори у форматі «Україна – Франція – Росія» щодо мирного врегулювання ситуації на Донбасі та повернення Криму до України. Водночас Українській державі слід виробити нову державну політику в період війни і визначити шляхи виходу з неї, використовуючи у тому числі й напрацювання Франції, зокрема Закон «Про організацію управління державою у період війни», необхідність розроблення та прийняття якого виходила з досвіду Першої світової війни.

Ключові слова: Українська Народна Республіка, українська державність, Україна, розвиток, Французька Республіка, переговори, співробітництво.

Постановка проблеми. Установлення дипломатичних відносин між Україною і Французькою Республікою датується 24 січня 1992 р., коли було підписано міжурядовий протокол про встановлення дипломатичних відносин між цими двома країнами. Українсько-французькі відносини з роками розвивалися, хоча подекуди мали обмежений характер. Особливої ваги зв'язки з Францією

набули після анексії Криму і початку війни на Донбасі, коли Франція вкотре підтвердила свою підтримку Україні.

Франція натепер вважається справедливим посередником конфліктів на пострадянському просторі. Досвід Французької Республіки у багатьох сферах, зокрема зовнішньої політики, є цінним для України. «Франція спроможна стати

важливим для України партнером у Європі, передусім у політичному плані. Цьому могли б сприяти традиційна французька дистанційованість від США, своєрідність культури і близькість історико-психологічних стереотипів» [2]. Франція завжди прагнула і прагне стабільності на європейському континенті. У цьому зв'язку варто згадати один історичний факт – Верденську битву¹. Безжальний характер боїв залишив глибокий відбиток по обидва боки Рейну. Починаючи з 1916 р. у Франції та Німеччині виробляється націоналістичний погляд на ці події, але кілька десятиріч потому контекст франко-німецького зближення відкриває шлях новій інтерпретації цього минулого. Більше не йдеться про засудження і заклики до реваншу, а подається сигнал до примирення. Солдатів обох сторін об'єднують в єдиному акті вшанування. «Війна залишила нашим народам руїни, лихо і жалобу. Франція і Республіка Німеччина винесли уроки з історії. Європа – наш спільний осередок цивілізації, і ми – спадкоємці великої європейської традиції» [3]. Європа винесла «урок смиренності» з минулих трагедій. Жак Ширак вважав, що Європа, яка тривалий час була школою війни, стала школою миру. Цей урок історії змушує замислитися над ситуацією, що нині склалася в Україні.

Нині спостерігається активізація співробітництва між Україною і Францією, що викликає інтерес до зародження українсько-французьких відносин, що, як відомо, розпочались у 1051 р., коли король Франції Генріх I одружився з донькою київського князя Ярослава Мудрого – Анною, відомою в історії як Анна Київська, королева Франції². Показовим є той факт, що 27 вересня 2013 р. єпархія Святого Володимира Великого у Парижі придбала стареньку каплицю Милості, розташовану в самому центрі Санліса, щоб перетворити її на місце служіння та вшанування пам'яті королеви. Борис Гудзяк, єпископ Української греко-католицької церкви, підкреслював, що це місто має стати єднальною ланкою між нашими народами, які мають тисячолітні історії. Отже, історія українсько-французьких взаємин бере початок із сивої

давнини. Однак ваговим у зародженні відносин між Україною і Францією є період 1917–1920 рр., що й актуалізує дослідження цієї проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз джерел свідчить про те, що наявні наукові праці із зазначеної тематики мають фрагментарний характер і лише окремі питання, що стосуються передумов зародження дипломатичних відносин між Україною і Францією в контексті розбудови української державності, частково розкриті в наукових публікаціях, авторами яких є Сесіль Вессьє (Cecile Vaissie), М. Грушевський, Ф. Делорм, О. Пріцак, В. Безовський, М. Полієнко та ін. Окреслені питання тією чи іншою мірою порушені в працях Анн де Тангі (Anne de Tanguy), В. Трошинського, Р. Пирога, Я. Йосипишин та ін. Серед останніх публікацій варто виділити дослідження І. Мягкого, де на основі широкого спектра архівних джерел розглянуто комплекс дипломатичних, економічних та культурних відносин між Францією й Україною в складний період 1917–1920 рр. [5].

Поза увагою наукової спільноти залишаються питання про концептуальні засади державного співробітництва України і Франції, передумови встановлення дипломатичних відносин між цими державами. Необхідним також є вивчення як ефективних, так і не дуже вдалих етапів співробітництва між Україною і Францією.

Отже, **мета статті** полягає у дослідженні передумов установадження дипломатичних відносин між Україною і Францією для подальшого розроблення практичних рекомендацій органам державної влади щодо застосування історичного державно-управлінського досвіду в поліпшенні сучасного державного співробітництва між Україною і Французькою Республікою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Насамперед слід зауважити, що коли Франція вже мала свій державний устрій, займалася творенням державної служби, то в Україні тільки зароджувалися основи держави. За словами О. Пріцака, одного з найвідоміших дослідників історичної спадщини М. Грушевського, «він (М. Грушевський) мав на загал дуже негативне відношення до держави», вважаючи, що «політична державна влада є сама по собі швидше кончим злом, ніж позитивним фактором для формування громадського, суспільного життя, де в центрі уваги повинні бути права одиниці, складової частини маси». Використовуючи історичну термінологію М. Грушевського, О. Пріцак зазначає: «Народ» у М. Грушевського – це поняття

¹ Верденська битва – найтриваліша та найзапекліша битва Першої світової війни, яка тривала з 21 лютого по 18 грудня 1916 р. біля м. Верден-сюр-Мез, що в Північно-Східній Франції, і увійшла в історію як «Верденська м'ясорубка».

² Анна Київська залишилася королевою Франції і після смерті чоловіка, попри вдовство, вона зберегла свій священний титул. Так, у грамоті, датованій 25 листопада 1060 р. і складеній в Етампі Агоберт, єпископ Шартрський писав, що діяв «за порадою і волею володарів наших благочестивих королів – Філіппа і матері його Анни». Отже, королева-регентка була другою особою у державі, як і за життя Генріха I. За період до 1075 р. збереглося двадцять шість документів, де бодай якимось засвідчено присутність чи згоду дружини Генріха I, а згодом – матері Філіппа I. У семи документах її названо «королевою» або «матінкою» без уточнення імені. У двох – позначено першою літерою імені (А). У трьох документах вона фігурує як Agneta, і ще в чотирнадцяти – як Anna [4, с. 168, 157].

метафізики романтичного періоду, тоді коли його «державна» – це анархічно-соціалістичний термін Прудова–Драгоманова» [6, с. 17–28].

Отже, коли у Франції вже був досвід побудови держави, то на українських землях на державному рівні ще не велася розмова про її побудову взагалі.

Із розпадом імперії Романових (1917 р.), розвалом австро-угорської монархії (1918 р.) та відродженням Польщі вибухає збройний конфлікт між Польщею і Західноукраїнською Народною Республікою як однією з двох новоутворених держав. Поляки не воювали з другою державою, яка постала на території колишньої Росії, – Українською Народною Республікою. Війна, що завершилася в 1919 р. перемогою поляків, була відносно короткою. Але союз Польщі зі «східною» Україною проти більшовицької Росії (угода Пілсудського й Петлюри, квітень – листопад 1920 р.), як вважає Анджей Пачковський [7, с. 143], виявився скороминущим: він не був досить послідовним і не підтримувався з потрібною рішучістю українцями, щоб привести до закріплення незалежної держави. Згідно з Ризьким договором 1921 р. між Польщею й Радянським Союзом західну частину територій, населених українцями, приєднала до себе Друга Республіка, решта залишилася за Радянським Союзом під назвою Українська Радянська Соціалістична Республіка.

Після проголошення IV Універсалом незалежності України М. Грушевський сподівався, що Українська Народна Республіка буде позбавлена недоліків, притаманних іншим державам. Його модель держави, суспільно-політичного устрою для сучасного західного світу скоріше нагадувала характер демократичної правової держави, що існує в межах взаємодії з вільним громадянським суспільством, надійно захищаючи інтереси і права своїх громадян. «Ми відкидаємо поліцейсько-бюрократичний устрій і хочемо оперти нашу увагу на широкі основи самоврядування, залишаючи адміністрації тільки функції загального контролю, координування й заповнення тих прогалів, які можуть виявитися в діяльності органів самоврядування, – наголошував М. Грушевський. – Впливи бюрократії таким чином будуть дуже обмежені» [8, с. 102–103]. Він мріяв про створення «народної держави», яка б забезпечила «громадські вільності і демократичний устрій».

Не ставлячи собі за мету докладно розглянути історичний контекст державно-правової розбудови України, спинимо увагу лише на окремих епізодах і поглядах, що характеризували той період української історії, який пов'язаний з

передумовами зародження дипломатичних відносин України і Франції.

Д. Дорошенко вважав, що на певному етапі, коли геополітична ситуація на Сході змінилася на користь антибільшовицьких сил, зросла загроза відновлення Великої Росії – військово-політичного союзника Англії і Франції. Позиція сильної України як потенційного ворога більшовицької Москви не влаштувала Центральні держави. Отже, робив висновок Д. Дорошенко, безпосередній і активний учасник тих подій: німецький уряд у «справі переговорів починає не стільки допомагати українському правительству, скільки гальмувати» [9, с. 120].

Австрійський посол Й. Форгач на запит МЗС Австрії 20 серпня 1918 р. навіть спробував змодельювати ситуацію, яка складеться в Україні після виводу військ союзників. Це становище він порівнював із вибухом порохової бочки, дуже сильним і кривавим, оскільки переможуть елементи, яких ледь стримують наші війська. Дипломат вважав, що нинішній уряд, який не має серйозної військової сили, буде скинутий, а українська державна ідея на певний час зникне з політичної арени. Як зазначає Р. Пиріг [10, с. 105], прогноз цей згодом справдився.

Передбачаючи свого часу чим може завершитися втрата Криму для України, Д. Донцов наводив факти з історії: Паризький мир 1856 р. змусив Росію відмовитися від права мати воєнно-морський флот на Чорному морі та арсенали на його узбережжі. Він писав: «Такі втрати і подібні обмеження суверенності Української Держави чекають... по втраті Криму, взглядно на його перехід в інші руки... Належність Криму до України є *condicio sine qua* поп української незалежності» [11, с. 142].

Паралель із сучасністю очевидна. Нині конче необхідно засвоїти уроки історії, щоб розбудувати українську державність, і належність Криму до України є обов'язковою умовою української незалежності.

Для розуміння прагнення українців до незалежності та самостійності необхідно розглянути так званий зміновіхівський рух, який був своєрідним явищем в українській історії початку 1920-х рр.

Виникнення Української Соціалістичної Радянської Республіки 1919 р. як чітко окресленого політичного, економічного й культурного утворення в поєднанні з успіхами національно-культурного будівництва 1920-х рр. справило потужний вплив на українців, які перебували поза її межами. Наслідком цього стало повернення частини

українських емігрантів на батьківщину впродовж 1920-х рр., що дістало назву «поворотництва», або «українського змінювництва» – за аналогією з російськими емігрантами [12].

Сама назва «змінювництво» походить від збірки філософсько-політологічних статей «Смена вех», що вийшла у Празі в 1921 р. Авторами цієї збірки були представники кадетської інтелігенції в Росії Ю. Ключников, М. Устряков [13, с. 20] та ін. Вони закликали відмовитися від боротьби проти радянської влади і стати на шлях співробітництва з нею без досягнення ідеологічного консенсусу.

Змінювництво було неоднорідним, суперечливим, не мало єдиної програми й об'єднувало різні верстви інтелігенції, яка стала на шлях визнання радянської влади, закликала перейти до співробітництва з нею у справі розвитку нової економічної політики (НЕП), але без прийняття ідеологічних настанов більшовиків. Уведення НЕПу та проведення політики українізації, як зазначає В. Колесник та І. Каспрук, об'єктивно зумовлювалися нагальною потребою життя, без чого не могла далі утверджуватися радянська система. Однак перехід до НЕПу й курс на українізацію породили серед інтелігенції сподівання на лібералізацію економічного й політичного життя, сприяли повному перелому в поглядах старої інтелігенції, еволюції її ідейно-політичної позиції. Представники змінювництва керувалися патріотичними мотивами і прагнули відродження своєї країни.

Змінювці вважали, що держава, проводячи політику українізації, давала можливість розвиватися українській національній культурі. Вони розглядали своє повернення в Україну як спосіб долучитися до розвитку Радянської України, сподіваючись на розширення самостійності України в СРСР [12].

У цьому контексті говорячи про розвиток як такий, вважаємо за доцільне спинитися докладніше на сутності цього поняття, що дасть можливість краще зрозуміти зазначений період в історії України.

Якщо взяти будь-яку дефініцію поняття «розвиток» (наприклад, як характеристику якісних змін об'єктів, появу нових форм буття, інновацій та нововведень, що поєднані з перетворенням їх внутрішніх і зовнішніх зв'язків), можна стверджувати, що розвиток, безумовно, пов'язаний з проблемою змін. Управління розвитком підвищує показники якості системи, ефективність процесів їх проектування, функціонування та експлуатації. Українська дослідниця Л. Парашенко вказує, що соціальний розвиток розглядається як конкретний вид зміни

[14, с. 48]. Вона стверджує, що основними класичними парадигмами соціального розвитку є еволюціонізм, теорія історичних циклів та історичний матеріалізм. У класичних теоріях розвитку засадничим методологічним принципом є ідея соціального порядку та лінійності соціального розвитку. Така позиція, звісно, аргументована.

Однак, як зазначає відомий учений М. Юрій, процес розвитку, його характер і спрямованість розглядаються через категорії «прогрес» і «регрес», які є співвідносними поняттями, що є сукупністю уявлень і слугують критеріями, мірлами розвитку. Прогресом (і розвитком у вужчому розумінні) визначається така зміна властивостей певної системи, за якої відбувається збільшення функціональних можливостей, підвищення ефективності функціонування, зростання ступеня незалежності існування від впливу зовнішніх факторів. Прогресивний розвиток характеризується тим, що відбувається збереження і накопичення потенціалу, можливостей для подальшого розвитку. Регресивні зміни – це зворотний рух. Регресивними явищами визнаються ті, за яких відбувається деградація, зниження рівня організації й ефективності функціонування, втрачається здатність до здійснення того, що було можливе раніше. Для регресу характерне наростання залежності від зовнішніх факторів середовища. Регресивну спрямованість у розвитку відзначає втрата потенціалу, можливостей для подальших змін (наприклад, еволюції) [15].

Отже, на нашу думку, для науки державного управління досить аргументовано буде позиція використовувати такі поняття, як «прогресивний державно-управлінський розвиток» і «регресивний державно-управлінський розвиток», які різняться своєю спрямованістю та різними результатами.

Повертаючись до змінювницького руху [13], слід нагадати, що в УРСР зі змінювництвом було покинчено в середині 1920-х рр. Відкинувши політику загравання з українською інтелігенцією, більшовики зрештою вдалися до свого основного методу – насильства. Організація «Змінювництво» була місцевим осередком утвореної ще в 1921 р. у Парижі М. Чайковським, М. Вакаром та деякими іншими діячами, близькими до кадетів, організації «Центр дій». Для створення місцевого осередку в Києві М. Вакар у квітні 1922 р. нелегально прибув до міста, установив зв'язок із певними колами київської інтелігенції. Незабаром до Києва стали надходити окремі примірники журналу «Новь» та інша література. Своєю чергою кияни надсилали до редакції зазначеного видання кореспонденції,

листи, у яких інформували про становище в Україні, політичні, економічні, культурні проблеми, що постали перед радянською владою.

У липні 1923 р. організація «Київський центр дій» була викрита, під суд було віддано 18 осіб. Винесені вироки вражали своєю суворістю, що викликало численні протести в еміграційних колах. На захист підсудних став прем'єр-міністр Французької Республіки Р. Пуанкаре, який у телеграмі на ім'я наркома закордонних справ СРСР просив пом'якшити їхню долю. У зв'язку з цим справа Київського центру дій була переглянута Прокурором Верховного Суду УСРР.

Попри те, що до середини 1920-х рр. усі землі сучасної України опинилися під владою чотирьох держав, питання єдності української нації вже ніколи не підлягало сумніву. Це був вагомий і багато в чому трагічний досвід державно-правової розбудови України.

Нами поділяється точка зору дослідника І. Мягкого, що українсько-французькі відносини у 1917–1920 рр. пройшли складний, часто суперечливий шлях, який почався наприкінці 1917 р. з фактичного визнання самостійності УНР і призначення сюди генерала Табуї Комісаром Французької Республіки. На початку 1918 р. Україна готувалася надіслати до Франції свого посла – члена Центральної Ради М. Шрага, однак процес установа відносин був перерваний приходом до влади в Україні гетьмана П. Скоропадського. Після перемоги антигетьманського повстання країни Антанти і, зокрема, Франція, деякий час помилково ототожнювали уряд Директорії з більшовиками, але згодом двосторонні відносини знов повернулися в нормальне русло. І тільки катастрофічні події на антибільшовицькому фронті в 1920 р. поклали край активній політиці Франції в Україні [5].

Висновки. Таким чином, на підставі викладеного вище можна констатувати, що передумови зародження дипломатичних відносин між Французькою Республікою й Україною були складними. Насамперед далось взнати те, що коли Франція вже мала свій державний устрій, займалася творенням державної служби, то в Україні тільки зароджувалися основи держави. Справило свій вплив небажання держав – переможниць у Першій світовій війні, у тому числі Французької Республіки, бачити Україну самостійною, тоді як українці завжди прагнули мати самостійну, незалежну державу. Великі труднощі викликали проблеми внутрішнього характеру в контексті розбудови української державності. Ідеться про недостатню консолідацію суспільних верств, гострі ідейні суперечності в середовищі політичної

еліти, недооцінку значення збройних сил у захисті державного суверенітету, прорахунки у виборі стратегічних союзників тощо. До цього необхідно додати те, що влада, проводячи політику українізації, була далека від сподівань змінювачів щодо розширення самостійності України в СРСР. Загалом, розглядаючи питання української державності, слід зазначити, що в цьому напрямі здебільшого спостерігається «регресивний державно-управлінський розвиток», тобто залежність від зовнішніх факторів середовища і втрата потенціалу та можливостей для подальших змін, тоді як у Франції відбувається збереження і накопичення потенціалу, можливостей для прогресивного розвитку.

Підсумовуючи все вищевикладене, варто акцентувати увагу на таких аспектах з огляду на подальше їх дослідження та розроблення практичних рекомендацій для органів державної влади.

Нині, як це не парадоксально звучить, Україні потрібно дивитися в минуле, щоб будувати майбутнє. Французькі й німецькі історики змогли в повоєнний період розпочати діалог і запровадити регулярні зустрічі для розроблення методики, яка дає можливість позбавитися в корені думки про ототожнення сусіда з ворогом. Такі зустрічі відбувалися протягом 1948–1959 рр. в атмосфері злету європейського ентузіазму і мали на меті подолати прояви національного антагонізму. Цей приклад можна розглядати як урок на тему «Яким чином слід вибудовувати державні відносини із сусідами». На наш погляд, необхідно розробити інноваційний формат переговорів «Україна – Франція – Росія» щодо мирного врегулювання ситуації на Донбасі та повернення Криму до України, ураховуючи досвід Франції, яку дослідники називають медіатором, справедливим посередником регіональних конфліктів.

Україні також слід виробити нову державну політику в період війни і визначити шляхи виходу із неї, узявши до уваги європейський приклад, зокрема Закон Французької Республіки «Про організацію управління державою у період війни» [16, с. 76], необхідність розроблення та прийняття якого виходила із досвіду Першої світової війни. Ідея розроблення цього Закону належала президентові Франції Шарлю де Голлю, який був професійним військовим і чітко розумів, що війна – процес складний, багатогранний, який не обмежується одними тільки бойовими діями на фронті, й успіх або поразка у війні залежать від багатьох факторів. Серед головних факторів – це, безумовно, єдність нації і сильне політичне керівництво.

Список літератури:

1. Літра Л., Пармантьє Ф., Брет К., Шапочкіна А. Аудит зовнішньої політики: Україна–Франція : дискус. записка. Київ, 2016. 44 с. URL: http://neweurope.org.ua/wpcontent/uploads/2017/10/Aud_Ukr_France_ukr_net_2.pdf (дата звернення: 10.09.2020)
2. Українсько-французькі відносини. URL: https://pidru4niki.com/12631113/politologiya/ukrayinsko-frantsuzki_vidnosini (дата звернення: 12.09.2020).
3. Mitterand E., Kohl H. Verdun, 22.09.1984. La politique etrangere de la France. Textes et documents, La Documentation francaise, Paris. 1984.
4. Делорм Ф. Анна Київська, дружина Генріха I. Laurus ; Київ, 2016. 206 с.
5. Мягкий І.М. Відносини України та Франції у 1917–1920 рр. у документах ЦДАВО України. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/ay_2010_3-4_13%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/ay_2010_3-4_13%20(1).pdf) (дата звернення: 15.08.2020).
6. Прицак О. Історіософія та історіографія Михайла Грушевського. Київ ; Кембрідж, 1991. С. 17–28.
7. Пачковський А. Польща й Україна. Важкі питання, складні відповіді. *Європа та її болісні минувшини*. Київ : Ніка-Центр, 1914.
8. Грушевський М.С. Підстави Великої України. *Грушевський М.С. Вибрані праці*. Нью-Йорк, 1960.
9. Дацків І.Б. Дипломатичні зносини між Українською Державою і Радянською Росією у 1918 р. *Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 рр.* Київ, 2008. Вип. 3. С. 120–206.
10. Пиріг Р.Я. Формування Гетьманського уряду: німецькі впливи. *Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 рр.* Київ, 2008. Вип. 3. С. 105–111.
11. Лупандін О.І. Проблема Кримської автономії у зовнішній політиці Української Держави. 1918 р. *Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 рр.* Київ, 2008. Вип. 3. С. 142–150.
12. Мазипчук М. «Наши жовто-блакитные новые веги существенно отличаются от трехцветных»: феномен «зміновіхівства» в українській політичній еміграції. URL: <https://commons.com.ua/uk/fenomen-zminovihivstva-v-ukrayinskij-politichnij-emigraciyi/> (дата звернення: 02.09.2020).
13. Колесник В.Ф., Каспрук І.І. Українське «зміновіхівство» 1920-х років. *Київський університет Тараса Шевченка. Вісник. Історія*. 1999. Вип. 42. С. 20–22.
14. Паращенко Л. Державне управління розвитком загальної середньої освіти в Україні : монографія. Київ : Майстер книг, 2011. 536 с.
15. Юрій М.Ф. Людина і світ : підручник. Київ : Дакор, 2006. Розд. *Рух і розвиток*. URL: https://pidru4niki.com/15060913/sotsiologiya/ruh_rozvitok (дата звернення: 18.08.2020).
16. Ландау А. Де Голль (История Франции 1940–1969). Харків : Фоліо, 2017. 560 с.

Dutchak H.O., Voronko L.O. PREREQUISITES FOR THE EMERGENCE OF DIPLOMATIC RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND FRANCE: A LOOK INTO THE PAST THROUGH THE PRISM OF THE PRESENT

The article states that the history of the Ukrainian-French relationship dates from 1051, however weighty in its infancy relations between Ukraine and France are the period 1917–1920. The authors do attempt to consider the preconditions for the emergence of diplomatic relations between Ukraine and France in the context of building Ukrainian statehood, based on the views of M. Hrushevsky, D. Dontsov, D. Doroshenko and at the same time drawing parallels with modernity. It was noted that, given the reasons and factors, the preconditions for the birth of diplomatic relations between the French Republic and Ukraine were difficult. First of all, it became clear that when France already had its own state system, the foundations of the state were just emerging in Ukraine. The difficulties of cooperation between the two states caused internal problems in the context of the development of Ukrainian statehood, and the French side had to make efforts to establish bilateral relations. In particular, the role of the Prime Minister of the French Republic R. Poincaré in the case of the Kyiv action center is mentioned.

It is emphasized that history lessons make us not only think about the current situation in Ukraine, but also act decisively. Today, as paradoxical as it sounds, Ukraine needs to look to the past to build the future, taking into account, in particular, the example of European states – France and Germany, which began a dialogue and established regular meetings during 1948–1959 to develop a technique that allows you to get rid of the root idea of identifying a neighbour with the enemy. Emphasis is placed on the need to disseminate innovative negotiations in the format of “Ukraine – France – Russia” on the peaceful settlement of the situation in Donbass and the return of Crimea to Ukraine. At the same time, the Ukrainian state should develop a new state policy in the war and determine ways out of it, using at the same time the creation of France, as well as the Law “On the organization of government during the war”, the need to develop and acceptance a way out of the First World War.

Key words: *Ukrainian People’s Republic, Ukrainian statehood, Ukraine, development, French Republic, negotiations, cooperation.*